

הקדוש והנורא וכל המעשים הנעשים בו

ומדי עברי כהן ענינה נחמדותי לרבי'ל דאית לי צירושלמי
דיומא שם ולרז חסדא בשבועות דף י"א דמכתש
לא היתה כ"ש וביינו עממא דמותר הקטורת נפדית ויואל
לחולין משום הקדושה דמים היא, דמלא לפי' דבשעת
החפניה עדיין אין בהקטורת קדושה'ג רק קדו'ד, דברי מותר
הקטורת הוא מה שגשחיר מהחפניה, וא"כ לריך לתת אה"כ
הקטורת לחוך הכף מעיקר הדין כדי שתתקדש בכ"ש ויחול
עלי' קדושה'ג, וי"ל דהא דפריך בגמ' דיומא דף מ"ז כף
ציוה"כ למה לי ומשני משום דלא אפשר, ביינו רק לפי מסקנא
דרבה דמשנתנה במכתש קדשה'ג קדושה'ג, אבל לדעת ריב"ל
ור"ח גם בלאו עממא דאי אפשר לריך לתת לחוך הכף ולקדשה
קדושה'ג, וי"ע דזה.

אחר כחצי זה המכתש מלאהי ראי' ברורה לדברי מדברי
התוס' בתמורה דף י"ט שכתבו לרצון דר"ש גם אם
הקדש צהמה לדמי נסכים קדישה קדושה'ג משום דאמרין
מינו דנחתא לה קדו'ד נחתא לה קדושה'ג, ולכאורה י"ע
דברי כל דין קדושה'ג של נסכים הוא רק ע"י קידוש בכ"ש
וגם נסכים עצמן אין בקדושה פה שלהם רק תורת קדושה
דמים בלבד, ואיך תוקדש הצהמה קדושה'ג של נסכים ע"י
קדושה פה בעלמא. אלא ודאי דצ"עיקר הדין שאני דין צהמה
משארי דברים הקרבים דרצתה צה תורה דין תורת קדושה'ג
ע"י דין הקדש בלבד, ומשום"ה גם בהקדישה לדמי נסכים
הל צה דין קדושה'ג, ואע"ג דהתוס' בנזיר דף כ"ו פליגי ע"ז
וסברי דגם לרצון לא אמרין מינו בהקדישה לדמי נסכים
ואין צה רק קדו'ד בלבד, וכ"ה דעת הרמב"ם בפ"ג מהל'
מעילה יעו"ש, אכן הוא מעממא אחרינא משום דצהמה לא
חזיא לנסכים ולא מצי לחול צה קדושה'ג של נסכים וכמבואר
הך עממא בתוס' בנזיר שם, אולם הא מיהא שמעינן גם
מדברי התוס' דנזיר דמלא הקדושה של נסכים שפיר הוה
חייל קדושה'ג שלה גם בקדושה פה לצד כמו קדושה עולה
ושלמים אי לאו עממא דצהמה לא חזיא לנסכים ומ"מ נסכים
עצמן לא מקדשי קדושה'ג רק בכ"ש בלבד, ובע"כ כמש"כ דלא
נאמר תורת קדושה'ג שע"י הקדש רק בצהמה בלבד.

מש"כ הדרי"ג דדברי הרמב"ם דפירא אדומה מועלין צה
משבוקדשה עד שחששה אפר מחפרשים בפשיעות
דר"ל שיש צה מועל אחר מועל כדן קדשי מצבה וע"ז הוא
דבוסוף עממא דחטאת היא וכשינוי'ה דהתוס' במנחות דף
נ"א, י"ע דאע"ז דין מועל אחר מועל בקדשי מצבה תלי, הלא
העיקר תלוי אס יש לו פדיון ויואל לחולין ע"י מעילה אס לא,
והרי הרמב"ם פסק בפ"א מהל' פרה אדומה דקודם שנשחטה
ע"ג מערכתה יש לה פדיון כדן קדו'ד, וא"כ בודאי דיואלת
לחולין גם ע"י מעילה ואין צה מועל אחר מועל, והכא נקט
הרמב"ם בלשונו משבוקדשה וא"כ א"א לפרשם לענין מועל
אחר מועל, ואף דבשבועות מבואר דהא דנפדית הוא משום
לצ צ"ד מתנה, ולכאורה צע"כ מוכרח גם בדעת הרמב"ם כן
מדפסק דגם צמחה תפדה והרי הרמב"ם פסק דגם קדשי
צה"צ היו בכלל העמדה והערכה, וצע"כ דהוא משום דלצ
צ"ד מתנה שיהיו לדמי נסכים, אבל הלא זה ודאי דהרמב"ם
פוסק דפרה מחיים קדשי צה"צ היא ואין צה קדושה'ג, וא"כ
בודאי אין צה מועל אחר מועל, וכבר שמעתי להקשות כן על
דברי התוס' דמנחות, וע"כ י"ל דדברי התוס' קיימי לאחר
שנשקטה ע"ג מערכתה או לאחר האת דמה דאז ירדה לה
תורת קדושה'ג, כמבואר בתוס' צ"ק דף ע"ז דמחיים לכו"ע
קדו'ד היא ויש לה פדיון ולאחר שהזהר דמה שכבר נעשית

הקדושה והנורא וכל המעשים הנעשים בו
דחטאת היא דלאחר שנעשית כדן חטאת שוב אינה יואלת
לחולין ע"י מעילה ויש צה מועל אחר מועל, אבל הרמב"ם
דנקט להדין מעילה משעה שבוקדשה עד שחששה אפר ונקט
ע"ז עממא דחטאת היא אי אפשר לפרשם לענין מועל אחר
מועל דמחיים בודאי אין צה מועל אחר מועל כדן קדושה
דמים.

מש"כ הדרי"ג להוכיח מהסוגיא דפסחים דגם בקדושה
צה"צ איכא דין קדשים שמתו, הנה יעו"ש בתוס'
כריתות דף י"ג דהא דלא מעל באוכל חמץ של הקדש במועד
הוא משום דחסר הנאת פרוטה אבל לא משום דנפקע מהחפלא
דין מעילה, ומעמס הסוגיא ג"כ מוכח כן, דברי תלי לה דין
דבר הגורם לממון אי כממון דמי דהוא דין גזל וד"מ, ודין
קדשים שמתו הוא דין צעיקר החפלא דפקע מיני' דין מעילה
משום דלא חזי למאותי ולא הוי קדשי ה' א"כ אין זה תלוי
בזהל ד"מ, וצע"כ דדינא אחרינא הוא ולא הדין דקדשים
שמתו, אלא להיפוך ג"כ אין ראי' מהסוגיא דפסחים ד"ל
לענין דין קדשי ה' בודאי מכני מאי דיכא חזי לפדיון אחר
הפסח דממילא לא נפקע מיני' דין קדשי ה' כיון דיכא חזי
עכ"פ למאותי, ורק לענין ד"מ הוא דמועיל דין איסור הנאה
צבו להפקיע מיני' תורת גזל וזה תלוי דין דבר הגורם
לממון, ולפי"ז יחישב היעצ גם לשון הרמב"ם בפ"ה מהל'
מעילה שכתב דברים הראויין להפדות, ד"ל דכל שאינו ראוי
לפדי' אין צו מעילה בקדושה דמים משום דלא שוי מידי ואינו
בכלל גזל הקדש צהנאת פרוטה כדברי התוס' בכריתות, אבל
אין זה הדין דקדשים שמתו דהוא הפקעת דין מעילה מגוף
החפלא, ולהכי לענין הדין דקדשים שמתו נקט הרמב"ם קדשי
מצבה דרך בקדשי מצבה דקדושתן למאותן הוא דפקע מינייהו
דין קדשי ה' ע"ז דלא חזי למאותן ולא בקדשי צה"צ דהם
של הקדש בקנינם וכמו שכתב אהמו"ר הגאון החסיד ז"ל.

תמוז תרל"ח
מה שכתב הרמב"ם לעממי' דמלריך בקידושין כסף של
הנאה ולהכי הוסיף גם גבי ערב ועצד כנעני עממא
דהנאה, דבריק עובים צה, וגם אנכי אמרתי כן מאז, אבל
צמעט שינוי ממה שכתב אחר, כי נראה פשוט דגם לדעת
הרמב"ם הקידושין הם בעמס הכסף שנתן לפלוני ולא צהנאה
בלבד, דאלת"ה לא הוה לריכין להילפותא מערב, והרי מבואר
ברמב"ם בפ"ה מהל' מכירה הל"ז דגם בחליפין אית' להדין
דעצד כנעני, והתם הרי צע"כ הקנין הוא בעמס הכלי ולא
צהנאה בלבד דהרי בחליפין כלי צעינן והנאה לאו כלי היא,
ואין לומר דשני דינים הם כמו שרליט גומר בסוף דבריק
דצמכירה דלא צעינן כסף של הנאה הקנין הוא צאמת בעמס
הכסף ממש, ז"א, דהרי בגמ' מבואר להדיא דקידושין ומכירה
תרומיהו חד דינא נינהו וקעציד לריכותא צינייהו, ועוד דאם
נימא דקידושין שאני צעיקר הדין מקנינים אחרים, א"כ הרי
אזלא עיקר הילפותא מעצד כנעני, דשם הרי לא צעינן כסף
של הנאה ומשחחרר בעמס הכסף ממש משא"כ בקידושין.
אלא ודאי דגם בקידושין הקנין נעשה ע"י עמס הכסף ממש
ולא צהנאה בלבד, אלא דהרמב"ם הוסיף גם עממא דהנאה
משום דהרמב"ם ס"ל דבקידושין לא סגי בלא הנאה, וזהו
שכתב דגם הנאה יש כאן, ומשום"ה גם בקידושין שייך הדין
דערב ועצד כנעני, ולענין מכירה דלא צעינן דוקא כסף של
הנאה משום"ה השמיט שם לעממא דהנאה דלא לריכין לי'
התם כלל, אבל צעיקר הדין כולו חד דינא נינהו דהקידושין
והקנין והמכירה נעשין ע"י עמס הכסף ממש, וזהו עיקר
הילפותא

הילפותא מערב ועבד כנעני, דגם כשאחר מקבל או אחר נותן מקרי כסף ממנו, וכמו לדעת שאר הראשונים, ואין חילוק כלל בין הרמב"ם והראש"ם בעיקר הפשט של ערב ועבד כנעני.

מה שכתב לחלק בענין חפיסת קידושין בין חייבי כריתות לחייבי לאוין, אינו נראה בעיני החילוק הזה, רק בכולבו הא דלא תפסי קידושין משום האיסור הוא, וח"ל שוין לחייבי כריתות הזה, ואין לחלק ביניהם, אולם מה שכתב בסוף דבריך דגם לפי הטעם דאין עשה דוחה ג"ת שיש בו כרת מ"מ הא דנפקא הזיקה לגמרי הוא רק מטעמא דלא תפסי בה קידושין, והבאת כן מדברי הרמב"ם בפ"ו מהל' יבום עיי"ש, דבריך נראין בזה לפום ריבועא כי רחוק אנכי עתה מהענין, והיעזר אשר אמרת, אולם בעיקר הקושיא מנדה לא הועלת בזה כלום, כי הלא כ"ז הוא רק לענין הפקעת הזיקה וכן הם דברי הרמב"ם אמורים רק לענין הפקעת הזיקה וזה הוא התלוי בחפיסת קידושין, דוק בלשונו, אבל לענין עיקר מלות יבום הלא קי"ל דגם בח"ל אם צעלו לא קנו אם אך גית זהו דין דחי' כמבואר בסוגיא דף כ' דקמותיב מכך דאם צעלו קנו, וכן פסק גם הרמב"ם בפ"ו הי"א דבאלמנה מן הנשואין אם צעלו לא קנו משום דאין עשה דוחה ל"ה ועשה, וגבי נדה הרי קני ועבד מלוא וליכא שום גרעיותא בהיבום שלה, ובע"כ דנדה שאני בעיקר דינה משאר עריות וח"ל, שאין איסורה שייך כלל לענין עיקר דין יבום, רק דמעשה הביאה בשעתה אסורה וא"ל לו לקיים אז המלוא, אבל אין איסורה סותר כלל לעיקר דין היבום, ומש"כ גם בנדה אף דקעצר על האיסור מ"מ לענין מלות יבום אין זה נוגע כלום וקני ומקיים מלוא, אבל בשאר ח"ל אף דתפסי זהו קידושין אבל מ"מ איסורן סותר למלות יבום, ומש"כ אנו לריבין בזה לדיו דחי' אבל בלא דחי' אם דבזיתא לא נפקע מ"מ לא קנה

עוד "דנמלא שכל דינו של גר תושב אינו אלא ביחס לשיטתו בינינו בדרך", ז"ל שצמוגט להגר תושב צעלמו לא נתחדש ע"י קבלתו דבר וכל עלמו ומכוחו של גר תושב הוא רק ביחס לישראל כמו להושיבו בדרך וכדומה, וע"ז הוא דנאמר כל הדין דאין גר תושב נוהג אלא בזמן שהיוצב נוהג, ע"ז חמה אני, דהלא הרבה דינים יש שאין להם שום שייכות לישראל והם נוהגים רק בג"ת בלבד ולא בצ"י, דצ"י שברג צמוגט נוהג וג"ת גולה, וכן לענין הדין דקנאים פוגעין בו מבואר ברמב"ם דאינו נוהג בג"ת, ועוד רבות כאלה, הרי דהקבלה שנעשה על ידה לג"ת חדשה דינים גם לענין הג"ת צעלמו, דהחורה חלקה בין ג"ת לצ"י. ואמנם כן דאם יחזור מקבלתו בודאי יהי' דינו כצ"י דעלמא, דבגופו לא נתחדש דבר רק הכל בשביל קבלתו, אבל כל זמן שהוא עומד בקבלתו הרי החורה נחה לו דינים וחלקה בינו ובין צ"י סתמא. ולפי"ז גם כך דינא דאין ג"ת נוהג אלא בזמן שהיוצב נוהג הוא ג"כ לענין כל הדינים שג"ת חלוק בהן משאר צ"י, דלדעת הרמב"ם עיקר הדין הוא דשעה שאין היוצב נוהג אין מקבלין, וממילא דה"ה כצ"י דעלמא, ועיין במ"מ כה"ל איסורי ביאה שכתב ג"כ פשוט כן בדעת הרמב"ם, אולם דעת הראב"ד אחרת בזה דרק לענין דינים מיוחדים הוא דתלוי בזמן שהיוצב נוהג, אבל שיעת הרמב"ם כמעט פשוטה ומפורשת כ"ל.

והנה כפ"כ מדברי ירדני הוקשה לו כל עיקר כך מילתא דקבלה זו מה היא, כיון דכבר מחויב ועומד הוא בזה, אולם נראה שאין זה קשה כלל, דהרי בדברי הרמב"ם מבואר דלמלוא משה מפי הגבורה לכופ אחת כל צאי עולם לקבל עליהם שבע מלות שנלעוו צ"י ואם לא יקבל יחרג, הרי דאע"כ דצ"י מלות עוד נלעוו מימות אדכ"ר ונת, אבל לאחר מ"מ נתחדש דין גם אצל ארכ"ע שלא די בזה שאין עוברין על ב"ז מלות רק לריבין קבלה ואם לאו יתרגו, וזה דין